

RAHANDUSMINISTEERIUM

Advokaadibüroo TRINITY OÜ
Sandor.Elias@triniti.ee

Teie 03.11.2023
Meie 05.12.2023 nr 12.2-1/6725-2

Vastus märgukirjale

Austatud härra Elias

Baltic Restaurants Estonia AS-i volitatud esindajana esitasite Rahandusministeeriumile märgukirja, milles osutasite Pärnu Linnavalitsuse sotsiaal- ja eriteenuste erimenetluse "Pärnu koolide toitlustusteenus", viitenumber 250211, tulemusel Pärnu linna koolide kui kohaliku omavalitsuse üksuse ametiasutuse hallatavate asutuste poolt Pärnu linna nimel sõlmitud hankelepingute ebakohasele täitmisele. Nägite riigihangete seaduse (RHS) võimalikku rikkumist selles, et olukorras, kus sõlmitud hankelepinguid ei ole (õiguspäraselt) muudetud, ei toimu nende täitmine väidetavalt riigihanke alusdokumentides ja edukaks tunnistatud pakkumuses ette nähtud tingimustel ning hankija olevat hankelepingu tingimustest lubamatut hälbimist vähemalt passiivseks jäämisega aktsepteerinud.

Kõnealune riigihange oli ühe menetluse raames jaotatud viieks osaks: Osa 1 – Pärnu Tammsaare Kooli ja Pärnu Kuninga Tänav Põhikooli toitlustus; Osa 2 – Pärnu Ühisgümnaasiumi toitlustus; Osa 3 – Pärnu Raeküla Kooli toitlustus; Osa 4 – Pärnu Rääma Põhikooli toitlustus; Osa 5 – Pärnu Päikese Kooli toitlustus. Vastavalt sõlmiti ka hankelepingud: iga nimetatud kool sõlmis eduka pakkujaga eraldiseisva hankelepingu. Märgukirjas väidetu kohaselt on kõigis nimetatud koolides, v.a Pärnu Päikese Kool, hälbitud riigihanke tingimuste kohaselt kohustuslikust menüüst. Tuginedes avalikult kättesaadavatele menüüdele (mida ei olnud märgukirjale lisatud ega konkreetsele veebiaadressile viidatud), leidsite märguskirjas, et kolmes koolis (Pärnu Tammsaare Kool, Pärnu Kuninga Tänav Põhikool, Pärnu Rääma Põhikool) ei pakuta praepäevadel prae kõrvale kolme eri sooja lisandit; iga toidu kohta ei ole välja toodud pakutavat toidukogust grammides vanusegrupiti; menüüst ei nähtu puuviljade ja/või marjade pakkumist sööja kohta minimaalselt 80 g päeva kohta ning menüüst ei nähtu, kas üle nädala pakutakse kalatoodet portsjontootena. Lisaks eeltoodud puudustele ei nähtu neljanda kooli (Pärnu Ühisgümnaasium) menüüst, et kolme nädala peale pakutaks kala kokku 200 g. Viiendas koolis (Pärnu Raeküla Kool) väitsite olevat veelgi rohkem kõrvalekaldeid: täienduseks eelmainitule ei nähtu menüüst, et praepäevadel pakutaks vähemalt 5 praadi; supipäevadel vähemalt 3 suppi; menüü ei sisalda praepäeval 3 erineval toorainel põhinevat salatikomponenti; menüüst ei selgu, kas üle nädala pakutakse kalatoodet portsjontootena ja vähemalt 1 kord nädalas lihatoodet portsjontootena.

Märgukirjast tulenevalt ei käsitlenud Te oma pöördumist järelevalveteatena RHS § 207 lg 1 tähenduses ega väärteteatena VTMS § 59 lg 1 mõistes. Eraldi rõhutasite, et märgukirja esitaja ei soovi kellegi karistamist ning küsimus, vaid küsimus on üldises võrdses ja õiglasest riigihangetel osalemise raamistikus. Sellega seoses palusite juhtida konkreetsete koolide tähelepanu sellele, et teenuse osutajalt tuleb nõuda hankelepingu täitmist (riigihanke alusdokumentides ja edukaks tunnistatud pakkumuses toodud tingimustel) ning lepingu rikkumisel peaks rakendama õiguskaitsevahendeid.

Kuigi märgukirja esitaja ei käsitlenud oma pöördumist järelevalve- ega vääртеoteatena, märgime siiski, et olukorras, kus hankeleping on sõlmitud ei ole juhtumipõhise *ad hoc* järelevalvemenetluse läbiviimine võimalik. Vastavalt RHS § 205 lg 1 p-le 1 võib Rahandusministeerium järelevalvemenetluse alustada põhjendatud kahtluse korral §-s 207 sätestatud järelevalveteate põhjal või mõnel muul ajendil, kui on küllaldaselt andmeid, mis viitavad RHS-i rikkumisele, ja puuduvad § 206 lg-s 1 nimetatud asjaolud. RHS § 206 lg 1 p 4 järgi on riigihanke menetluse lõppemine absoluutne menetlustakistus. Tulenevalt RHS § 126 lg 3 ja § 73 lg 3 p 1 koostoisest loetakse sotsiaal- ja eriteenuste erimenetlus hankelepingu või raamlepingu sõlmimisega jäädavalt ning pöördumatult lõppenuks. Ka hankijale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse tegemine on RHS § 208 lg-te 1-2 kohaselt võimalik üksnes kuni hanke- või raamlepingu sõlmimiseni. Samuti ei nähtu märgukirjana pealkirjastatud pöördumisest asjaolusid, mis võiksid anda kohtuvälisele menetlejale piisava aluse põhjendatud vääртеokahtluseks (vt nt RKKKo 18.04.2005, nr 3-1-1-19-05, p 7.1; 03.04.2006, nr 3-1-1-2-06, p 6; 07.04.2014, nr 3-1-1-22-14, p 7.3).

Eeltoodud menetluslikke aspekte arvesse võttes, pöördus Rahandusministeerium RHS §-s 210 sätestatud korras Pärnu Linnavalitsuse poole, juhtides hankija tähelepanu hankelepingu sõlmimist ja muutmist puudutavatele RHS-i sätetele. RHS § 210 lg 1 annab Rahandusministeeriumile õiguse (avalik-õigusliku volituse) anda soovitusi ja juhiseid RHS-i paremaks järgimiseks ja rikkumiste ärahoidmiseks. Tegemist on informatiivse korrakaitse teabetoiminguga, s.o halduse mitte-regulatiivse, adressaadi õigusi ja kohustusi mittekujuv tegevusega (vt RKHKo 26.01.2011, nr 3-3-1-70-10, p 25.).

Märkisime kirjas hankijale, et RHS § 126 lg 10 kohaselt peab hankija lähtuma ka sotsiaal- ja eriteenuste erimenetluses hankelepingu sõlmimisel RHS §-s 120 ja hankelepingu muutmisel RHS §-s 123 sätestatust. Vastavalt RHS § 120 lg-le 1 kuulub hankeleping sõlmimisele riigihanke alusdokumentides ettenähtud tingimustel ja vastavuses edukaks tunnistatud pakkumusega. Seega, kui hankelepingut ei ole muudetud (muutmise lubatavuse eeldused on sätestatud ammenavalt RHS §-s 123), siis peab hankelepingu täitmine toimuma riigihanke alusdokumentides, edukaks tunnistatud pakkumuses ja sõlmitud hankelepingus ette nähtud tingimustel.

Eelneva põhjal palusime Pärnu Linnavalitsusel selgitada, kas Baltic Restaurants Estonia AS-i märgukirjas esiletoodud asjaolud vastavad tegelikkusele, s.o koolidega sõlmitud hankelepingute täitmisel on kaldutud kõrvale hanketingimustes, edukas pakkumuses ja hankelepingus endas tootlusteenu osutamisele (menüüle) ette nähtud tingimustest. Juhuks, kui märgukirjas esitatud väited hankelepingute täitmisel algsetest tingimustest kõrvalekaldumise kohta peaksid kinnitust leidma, palusime selgitada, millega seoses toimub lepingute täitmine teistsugustel tingimustel – nt kas sõlmitud hankelepinguid on vahepeal muudetud ja kui lepinguid on muudetud, siis millisel RHS §-s 123 sätestatud konkreetsel alusel on hankelepingu muutmise toimunud.

5. detsembri 2023. a. kirjaga nr 7-31/10192-4 saime Pärnu Linnavalitsuselt motiveeritud vastuse, milles hankija kinnitab, et on märgukirjas toodud asjaoludele tähelepanu pööranud, olles põhjalikult uurinud märgukirjas esitatud väiteid, tutvudes koolide menüüdega ning külastades koole tootlusteenu osutamise ajal. Kokkuvõtvalt on Pärnu Linnavalitsus hallatavates asutustes läbi viidud kontrolli tulemusel leidnud, et hankelepingute täitmine toimub hankelepingus kokkulepitud tingimustel, s.o kooskõlas riigihanke alusdokumentidega ja vastavuses edukaks tunnistatud pakkumusega. Lisame käesolevale vastusele hankija kirja, mis sisaldab koolitoitlustuse menüüd Exceli-tabeli kujul.

Täname Teid esitatud märgukirja ja koolitoitlustuse riigihangetes sõlmitud hankelepingute täitmise temaatikale tähelepanu juhtimise eest. Analüüsisime turuosalistelt laekunud teavet ja arvestame sellega igakordselt riskianalüüside ning valimipõhise (plaanilise) järelkontrolli tööplaanide koostamisel.

Käesolevat vastust puudutavate küsimuste tekkimisel, palume pöörduda riigihangete ja riigiabi osakonna juristi Mihhail Antonov'i (tel 611 3468, e-post mihhail.antonov@fin.ee) poole.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Estella Põllu

riigihangete ja riigiabi osakonnajuhataja asetäitja
osakonnajuhataja ülesannetes

Lisa(d):

Pärnu Linnavalitsuse 05.12.2023 kiri nr 7-31/10192-4

Mihhail Antonov 58851448

Mihhail.Antonov@fin.ee